

Ña Ntakani Kuena Yata

Mixteco de Mixtepec

Ña Ntakani Kuenta Yata

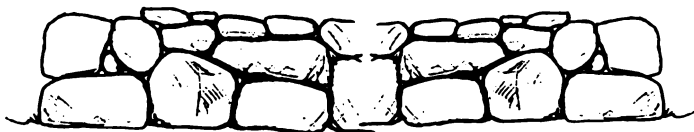
Lo que cuentan los ancianos

Mixteco de Mixtepec

Narradores: Petra Paula López Santiago
y Alejandro López

Asesoras lingüísticas:
Gisela Beckmann y María M. Nieves,
Instituto Lingüístico de Verano, A.C.

Versión preliminar
Octubre de 2005
25 ejemplares

Kuena Yucha Nchaa yo'o ra nikitsaa
kuena kunkuntu'u kuena kunkoo kuena chi
barriu San Pedro chi Kava Ye'e chi ika,
kachi na. Ika nikitsaa na sa'a na tsa'a
veñu'u kuena.

Ika ra ntsini kuena ñia ma kuu kani
kuena yo'o tsa'a veñu'u kuena, ntatsi na
kuena.

Sara nikitsaa kuena yo'o ntsikoo kuena. Cha to'o kuena ra nindoo ñuu ka, veñu'u ñuu ka.

Cha ika ra xini veñu'u tuku ka ra nikitsaa nikoyo tuku ña, tono ika nchintu'u kuena to'o na sara tsa'an kuena kasa'a na misa to'o luu ka.

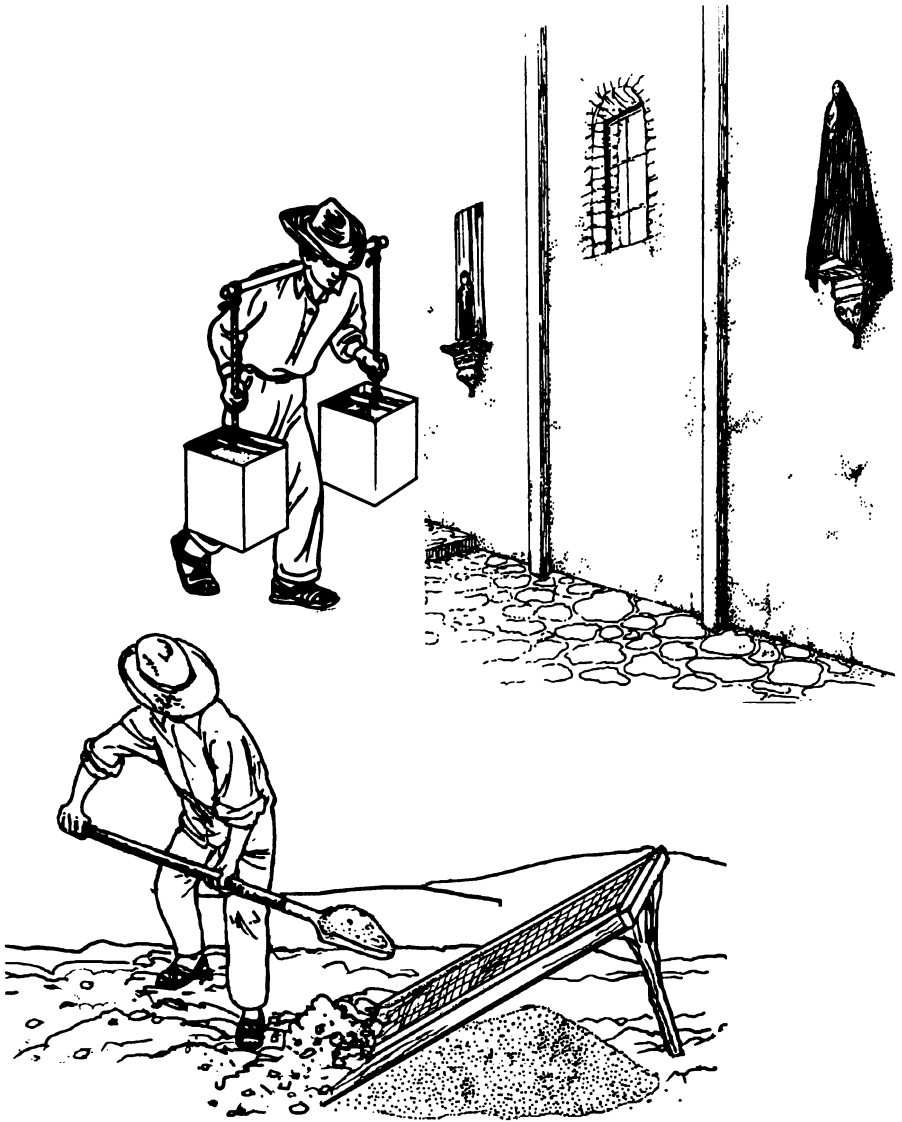
Cha ika ra ntaan ra nikoyo kue teja
xini veñu'u ka sara nuu ñantu'u tata
Sa Juaa ka ra tsa saan kuu ña sementu,
kachi na.

Cha sava ka kue xini ve'e ka teja
ntsikui cha nuu ntaan ra nikitsaa nikoyo
kue teja ka.

Ika ra nuu ntsini kuena yo'o ña
nikoyo xini veñu'u ka ra, sara ntsa'an na
ntaki'in na to'o na, santa cruz luu yo'o,
ntachi ntu'u na veñu'u yo'o.

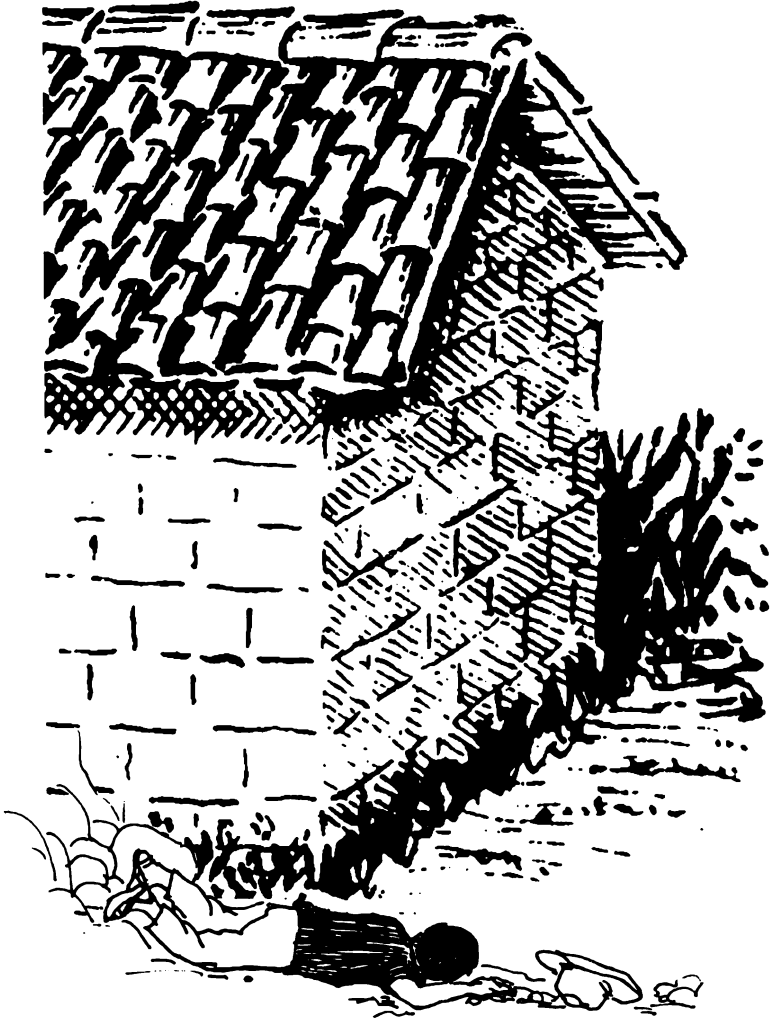
Nikitsaa kuena kunkoo na ra
ntasava'a na ña veñu'u Nana Rosa
yo'o, vari kuena Santa Rosa ra tsa na'a
xeen ka ntoyo na, kachi kuentu.

Cha ntsito yuye'e veñu'un kuena chi tsio tsinu nikanchii. Sara nikaa xeen kua'a kuena tsi'i, ña nche kue kaya so kuena.

Sara nuu nikitsaa kuena Yucha Nchaa tuku yo'o, ika ra nchinchee ta'an kuena ra ntasava'a na veñu'u na. Ntaskoto na yuye'e inka tsio.

Cha kuena ñuu ka ntasava'a kuena
veñu'u na, snuu kuena teja. Ti kuaa uvi a
uni kuena ntsi'i vari niyaa na xini veñu'u
ka ntasava'a na teja na.

Inkaa saan kachi kuentu yata.

Kuentu yo'o ra kachi na ña yee kua
uni xiko utsi kuia.

Kuu ña nikitsaa kuena yo'o ntsa'an
ntaki'in na to'o na ntsa'an ntaki'in na.

Vichi ra ntsikunani yo'o Santa Cruz,
ta saan ra Santa Rosa ntsika'an na cha
vichi ra Santa Cruz kui.

Resumen:

Éste es un relato de lo que pasó hace más o menos 70 años cuando un grupo de personas se fue a vivir al área que hoy se llama Santa Cruz.

